Elintarviketeollisuusliitto ry LAUSUNTO

2.5.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Eduskunta

E 41/2022 VP

VALTIONEUVOSTON SELVITYS KOMISSION TIEDONANNOSTA RUOKATURVAN TAKAAMISESTA JA ELINTARVIKEJÄRJESTELMIEN RESILIENSSIN VAHVISTAMISESTA

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston selvitykseen komission ruokaturvatiedonannosta.

Liitto pitää hyvänä komission nopeaa reagointia muuttuneeseen maailmantilanteeseen ja uusiin haasteisiin ruokamarkkinoilla. Liitto tukee linjausta, jonka mukaan keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä on tärkeä edetä ruokajärjestelmän kokonaiskestävyyden lisäämisessä Euroopan Vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti, vaikka akuutit joustot ovat tarpeen ajankohtaisen tilanteen vuoksi. Esimerkkinä tästä kesantoalan poikkeuksellinen käyttöönotto viljelykasveille, joka voi helpottaa raaka-ainetilannetta EU-tasolla.

Suomen kannassa tuodaan esille huoli maatalouden ennätystasolle nousseista kustannuksista ja kustannusten nousun vaikutuksista tuotannon kannattavuuteen, määrään ja laatuun. Kannassa tuodaan myös esille huoli elintarvikkeiden kuluttajahintojen voimakkaasta noususta ja sen vaikutuksesta vähävaraisimpiin kuluttajiin.

Komission toimet keskittyvät ennen kaikkea alkutuotannon toiminnan tukemiseen. Liitto pitää tukitoimia erittäin tärkeinä. Ruokaturvan ja elintarvikejärjestelmien resilienssin vahvistamisen toimia arvioitaessa tulisi kuitenkin huomioida koko ruokaketjun haasteellinen tilanne. Elintarviketeollisuus on huoltovarmuuskriittisen ruoka-alan keskeinen osa, jota ilman ruokaketju ei toimi.

Liitto on 15.3.2022 maa- ja metsätalousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa kertonut Ukrainan kriisin vaikutuksista elintarviketeollisuuteen. Kriisin seurauksena raaka-aineiden, energian, pakkausmateriaalien ja muiden tuotantopanosten saatavuus elintarviketeollisuudessa on heikentynyt ja kustannukset ovat nousseet merkittävästi. Toimitusketjut ovat hidastuneet, logistiikkakustannukset kallistuneet ja vaihtoehtoisia hankintalähteitä on niukasti. Viennin ennustetaan supistuvan maailmanlaajuisten haasteiden vuoksi. Kustannusten nousu oli alkanut jo ennen Ukrainan kriisiä ja on kiihtynyt sen jälkeen rajusti (ks. kuva). Geopoliittinen tilanne tuo runsaasti epävarmuutta alalle, joka oli vasta toipumassa koronaepidemian mm. ravintolasuluista aiheutuneista negatiivisista vaikutuksista.

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Elintarviketeollisuuden panoshintaindeksin osatekijät hyödykeluokittain

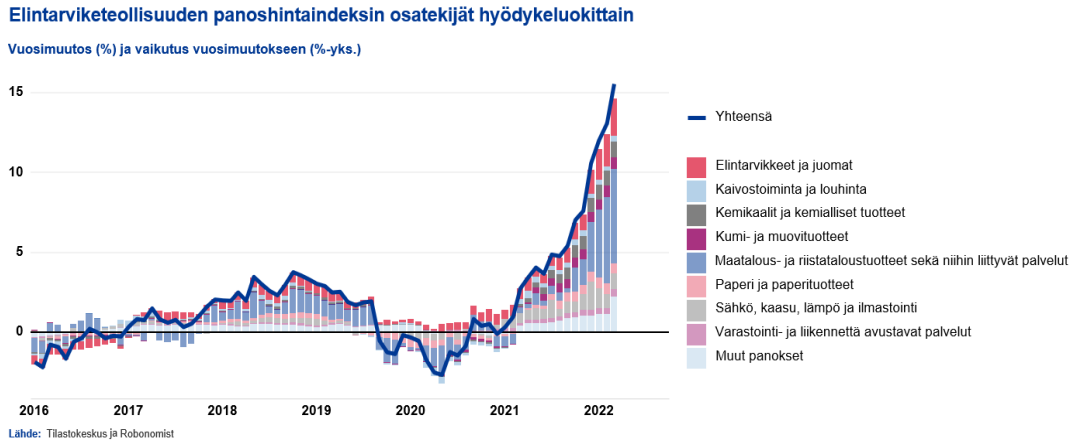

Tilannetta tulee seurata tarkasti sekä EU-tasolla että kotimaassa koko elintarvikeketjun osalta ja ottaa tarpeen mukaan nopeasti käyttöön uusia toimia eurooppalaisen ruoantuotannon turvaamiseksi. Komission vasta käynnistyneen kriisivalmiusryhmän roolia EU-tason koordinaatiossa tulee tukea.

Suomessa elintarviketeollisuuden toimivuuden kannalta keskeisiä toimia ovat laitosten energiansaannin turvaaminen, hyvin pikaisestikin tarvittavien uusien energianratkaisujen käyttöönoton mahdollistavien investointitukien saatavuus ja investointeihin liittyvän lupaprosessin nopeuttaminen.

Riippuvuuden vähentäminen tuontienergiasta avaa merkittäviä mahdollisuuksia kehittää myös lanta- ja muun maatalousperäisen biokaasun tuotantoa. Investoinnit maatalouden ja elintarviketeollisuuden sivuvirtojen käsittelylaitoksiin lisäisivät kotimaisen uusiutuvan biopolttoaineen käyttöä tuotannossa ja liikenteessä sekä vapauttaisivat maatalouden käyttöön kotimaista kierrätettyä fosforia ja typpeä.

Poikkeuksellinen tilanne raaka-ainemarkkinoilla on asettanut haasteita pakkausmerkinnöille, joihin on jo saatu joustoja elintarviketurvallisuutta vaarantamatta. Pakkausmerkintäjoustot tulisi ottaa käyttöön kriisitilanteissa nopeasti ja niiden tulisi mahdollisimman pitkälle olla yhdenmukaisia EU-alueella sisämarkkinoiden toimivuuden takaamiseksi. Nyt koko EU-alueeseen vaikuttavassa kriisitilanteessa pakkausmerkintäjoustojen tarpeita käydään erikseen läpi jokaisessa jäsenmaassa. Komission tulee kriisin keskellä kiinnittää huomiota sisämarkkinoiden toimintaan muutoinkin, jottei jäsenmaissa oteta käyttöön tarpeettomia rajoituksia esim. tavaroiden liikkumiseen.

Liitto tukee pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehun osalta. Kansainvälisen kaupankäynnin jatkuminen on kuitenkin tärkeää, koska monia ruokien ja juomien tuotannossa tarvittavia raaka-aineita ja tuotantopanoksia ei meillä pystytä tuottamaan. Elintarvikkeiden vienti tukee eurooppalaisen ja suomalaisen ruokaketjun kokonaiskannattavuutta, joten vientikanavat tulee pitää auki ja uusia markkinoita tulee hakea nyt sulkeutuneiden tilalle.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja